

RAPORT DE MONITORIZARE
A APLICĂRII LEGII 275 DIN 2006
MONITORIZAREA CRITERIILOR DE EVALUARE ALE „CONDUITEI ȘI EFORTURILOR DEPUSE
PENTRU REINTEGRAREA SOCIALĂ”
Penitenciarele Codlea și Galați

INTRODUCERE

În anul 2008, la 2 ani după intrarea în vigoare a Legii 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal organizațiile neguvernamentale partenere au monitorizat modul de aplicare a prevederilor articolelor 26 și 27 din lege. În cadrul proiectului a rezultat un raport de monitorizare bazat pe datele adunate în 13 vizite de monitorizare, raport încheiat cu o serie de recomandări pentru Administrația Națională a Penitenciarelor - ANP.

După 2 ani într-un nou proiect ce are ca scop promovarea respectării drepturilor omului în executarea sentințelor penale am reluat procesul de monitorizare pentru a vedea ce s-a schimbat între timp în modul de implementare a prevederilor Legii 275 și Regulamentului de aplicare cu privire la criteriile de evaluare a „conduitei și eforturilor serioase pentru reintegrare”. Echipa de monitorizare a aflat despre existența Deciziei 572/2009 pe parcursul derulării vizitei la Penitenciarul Codlea. Ulterior Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului a solicitat textul Deciziei și ANP l-a trimis în 22 mai 2010.

Proiectul este finanțat de către OSI/Human Rights and Governance Grants Program și se va desfășura în mai multe etape.

Scopul și obiectivele specifice ale monitorizării

Scopul: monitorizarea aplicării criteriilor de evaluare ale „conduitei și eforturilor pentru reintegrarea socială” de către Comisia de individualizare conform art. 26 și 27 din legea 275/2006

Obiective specifice:

1. definirea criteriilor de evaluare ale „conduitei” și „eforturilor pentru reintegrarea socială”
2. definirea modului de implementare a criteriilor pe baza răspunsurilor și a observării directe
3. gradul de cunoaștere a criteriilor de către persoanele private de libertate
4. respectarea drepturilor persoanelor private de libertate

Pregătirea activității de monitorizare

Am analizat cele trei documente care definesc criteriile de evaluare a oportunității modificării regimului de executare a pedepsei:

LEGE Nr. 275 din 4 iulie 2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal
REGULAMENT de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal aprobat prin HG 1897 din 21 decembrie 2006

DECIZIA nr. 572 din 19.11.2009 a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor

Am sintetizat criteriile de evaluare enunțate în documentele menționate mai sus și am alcătuit lista completă a acestora :

Criterii de evaluare așa cum se găsesc în Lege și Regulament

Am menționat o singură dată criteriile care apar în ambele documente. Am completat „conduita” din Lege cu prevederea din Regulament: „inclusiv în perioadele de detenție anterioare”.

- Conduita, inclusiv în perioadele de detenție anterioare**
- Eforturi serioase pentru reintegrarea socială prin participare la activități productive, educative, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, și culturale**
- Abilitățile necesare includerii în diferite programe de educație și intervenție psihosocială**
- Disponibilitatea de a presta munca și de a urma cursuri de calificare**
- Starea de sănătate**
- Grad de risc, implicit criteriile de evaluare a gradului de risc**
 - Tipul infracțiunilor comise anterior, dacă acestea denotă o personalitate agresivă, violentă, antisocială și prezintă risc pentru siguranța locului de deținere;
 - Comiterea unor acte care atentează la viața sau integritatea persoanelor, la libertatea sexuală sau la proprietate, în moduri sau forme violente;
 - Apartenența la grupuri infracționale organizate sau la organizații teroriste;
 - Participarea activă la revolte, răzvrățiri, agresiuni fizice, amenințări sau alte manifestări violente;
 - Comiterea unor abateri disciplinare grave sau în mod repetat;
 - Introducerea sau deținerea de arme sau materiale explozive în locul de deținere, precum și deținerea de droguri, substanțe toxice, periculoase sau alte obiecte interzise.

Criterii de evaluare așa cum se găsesc în Decizie:

Criterii pentru evaluarea „Conduitei”

Perioada de timp executată din pedeapsă, necesară cunoașterii persoanei

Sancțiunile : cerințele sunt diferențiate pe regimuri

Recompense: diferențiat pe regimuri, dar cel puțin o recompensă după ce și-a ridicat un raport, dacă este cazul

Pentru regim deschis o condiție este să nu se fi autoagresat pe perioada cât a executat pedeapsa în regim semideschis

Criterii pentru evaluarea „Eforturilor serioase pentru reintegrarea socială”

Participare cu regularitate la cel puțin una dintre activități – productive, educative, culturale

Are potențial și există consimțământul scris pentru activități în regimul următor mai puțin restrictiv

Pentru regim deschis o condiție este să aibă mijloacele materiale pentru a-și susține desfășurarea activităților în comunitate (ex.: bani de transport)

Criterii pentru trecerea într-un regim superior ca severitate

evadare, părăsirea locului de muncă, atac cadre, trafic droguri, participare la revolte sunt criteriile pentru trecerea direct la regim de maximă siguranță

Deși la prima vizită de monitorizare în Penitenciarul Codlea Legea 83/2010 pentru modificarea Legii 275/2006 nu intrase în vigoare, precizăm pentru corectitudine față de momentul la care se face raportul de față că Legea 83 introduce prevederea că prima analiză în Comisia de individualizare a oportunității de modificare a regimului de executare se face obligatoriu „după executarea a 8 ani în cazul pedepselor cu detențiunea pe viață și a unei pătrimi din durata pedepsei cu închisoarea”. Subliniem că în Legea

83 nu se stipulează o fracție din pedeapsă care să condiționeze trecerea la regim semideschis sau deschis, așa ca în Decizia 572/2009.

Nu am făcut analiza raportului dintre prevederile Legii și cele ale Regulamentului și Deciziei. Urmează să solicităm un punct de vedere unui grup de experți. Observăm însă că, din ansamblul de criterii pe care le-am extras din legislație, rezultă că oportunitatea modificării regimului de executare se face:

- pe baza celor două criterii din art. 26 din Legea 275/2006, măsurate printr-o serie de itemi relevanți pentru „conduită” și „eforturi serioase pentru reintegrare”,
dar și
- pe baza unor criterii asupra cărora persoana privată de libertate nu are cum să intervină, criterii care au efectul unei etichetări, așa cum sunt: lungimea pedepsei, perioada rămasă de executat până la data la care este eligibil pentru Comisia de liberare condiționată, tipul infracțiunilor anterioare și comportamentul în pedepsele anterioare.

Întrebările din chestionarele puse de echipa de monitorizare au fost centrate pe evaluarea conduitei și eforturilor serioase pentru reintegrare, dar au urmărit toate criteriile enumerate mai sus, prevăzute de cadrul legal. Nu facem analiza măsurii în care criteriile, atât cele privind conduita și eforturile serioase pentru reintegrare, cât și cele privind conduita din pedepse anterioare, recidiva și lungimea pedepsei sunt relevante pentru măsurarea gradului în care persoana privată de libertate s-a reintegrat. Și în legătură cu aceasta vom solicita un punct de vedere unui grup de experți.

În perioada scursă de la anunțarea vizitei de monitorizare și până în prezent a fost adoptată și promulgată Legea 83/2010 pentru modificarea și completarea Legii 275/2006. Prezentul raport nu ia în considerare aceste modificări și în descrierea modului de implementare a criteriilor ne referim în mod logic doar la cadrul legislativ în vigoare la momentul dat.

DESFĂȘURAREA CELOR DOUĂ VIZITE

Vizita la Penitenciarul Codlea a avut loc în zilele de 29, 30 aprilie și 3 mai

La vizită au participat: Mihai Popescu (GRADO), Carmen Fiscuci (Prison Fellowship România), Silviu Dumitru (Fundația Reforma Justiției Penale) și Mihaela Săsărman (Asociația TRANSCENA).

Au fost vizitate spațiile, au fost intervievați: 5 membri ai Comisiei de individualizare a pedepselor, judecătorul delegat, 17 persoane private de libertate, au fost studiate 8 dosare de penitenciar cu acordul persoanelor respective.

Vizita s-a desfășurat astfel:

Joi 29 aprilie

1. întâlnirea cu directorul penitenciarului pentru a prezenta scopul vizitei – directorul a programat întrevvedere cu el pentru a doua zi deoarece în penitenciar urma să aibă loc un eveniment cu participarea presei de la 10.00 la 13.00
2. vizitarea spațiilor : secții de deținere, cabinete medicale, cantină și bucătărie, spațiile de plimbare, atelierle de lucru, spațiile pentru programe și activități culturale, spațiile de primire, carantina, baia acolo unde este cazul;
3. interviuri cu:
10 persoane private de libertate
Interviuri cu directorul adjunct pentru pază și regim, medicul, un asistent social, 2 agenți de supraveghere, 2 șefi de secție, un membru al Comisiei de individualizare și un membru supleant

Vineri 30 aprilie

1. interviuri cu: directorul adjunct reeducare și cu 4 persoane private de libertate
2. studiul a 6 dosare ale persoanelor private de libertate care și-au dat acordul în acest sens

Luni 3 mai

1. interviuri cu psihologul și judecătorul delegat - notă: deși în planul inițial nu a fost cuprinsă și discuția cu judecătorul delegat, membrii echipei eu decis că este necesară și această întrevvedere
2. 2 interviuri cu persoane private de libertate pe probleme legate de încălcarea drepturilor
3. studiul a două dosare ale persoanelor private de libertate care și-au dat acordul în acest sens

Discuția cu reprezentantul serviciului de probațiune s-a desfășurat la serviciul de probațiune vineri 30 aprilie.

Vizita la Penitenciarul Galați a avut loc în zilele de 15, 16 și 17 iunie 2010

La vizită au participat: Mihai Popescu (GRADO), Carmen Fiscuci (Prison Fellowship România), Silviu Dumitru (Fundația Reforma Justiției Penale) și Mihaela Săsărman (Asociația TRANSCENA).

Au fost intervievați: 3 membri ai Comisiei de individualizare a pedepselor, judecătorul delegat, 20 persoane private de libertate, au fost studiate 17 dosare de penitenciar cu acordul persoanelor respective.

Vizita s-a desfășurat astfel:

Martți 15 iunie

4. întâlnirea cu directorul penitenciarului pentru a prezenta scopul vizitei
5. interviuri cu:

20 persoane private de libertate

Interviuri cu judecătorul delegat, 2 șefi de secție, 2 agenți de supraveghere, 1 educator, 1 psiholog și 1 asistent social

Miercuri 16 iunie

3. interviuri cu: medicul, șeful serviciului de intervenție psihosocială și cu șeful serviciului educativ
4. studiul a 13 dosare ale persoanelor private de libertate care și-au dat acordul în acest sens

joi 17 iunie

4. interviul cu directorul penitenciarului
5. studiul a 4 dosare ale persoanelor private de libertate care și-au dat acordul în acest sens

Discuția cu reprezentantul Serviciului de probațiune a avut loc miercuri 16 iunie la sediul Serviciului de probațiune.

Accesul în penitenciar, obținerea aprobării de vizitare, contacte cu alte instituții cu responsabilități în domeniu

Cu 2 zile înaintea vizitei în fiecare penitenciar a fost trimisă o scrisoare care a prezentat scopul vizitei, durata vizitei și componența echipei. Întrucât la Penitenciarul Codlea s-a făcut o cerere de acces doar pentru două zile și vizita s-a prelungit pentru a treia zi, directorul penitenciarului a solicitat ca luni dimineața să fie trimisă la prima oră o nouă scrisoare care să explice cea de-a treia zi de vizită.

Echipea a monitorizat și respectarea drepturilor persoanelor private de libertate întrucât corectitudinea și transparența instituției sunt elementele pe care se bazează eficiența demersurilor educaționale ale sistemului penitenciar.

REZULTATE

În continuare ne vom referi la ambele penitenciare cu excepția situațiilor în care ne referim la un penitenciar anume și precizăm acest lucru.

Date generale despre penitenciarul Codlea

Penitenciarul are regimurile închis, semideschis și deschis și nu are secție de femei. Există persoane private de libertate care efectuează pedeapsa în regim de maximă siguranță care se află doar în tranzit. Oficial penitenciarul nu este încă profilat.

Reparația capitală a pavilionului de detenție este terminată în proporție de aprox 60%.

Capacitatea înainte de reparațiile capitale era de 800 paturi.

Nu avem mai multe informații deoarece directorul penitenciarului nu a răspuns la interviu.

Date generale despre penitenciarul Galați

În prezent în Penitenciarul Galați se află 902 persoane în detenție cu sentințe definitive, condamnați în primă instanță și în stare de arest preventiv și 2 persoane în tranzit. Dintre care bărbați 848, femei 54 și tineri 16. Numărul de paturi din penitenciar este de 900. În penitenciar sunt două tipuri de regim: închis și de maximă siguranță. De asemenea există o secție exterioară cu regim deschis. Există judecător delegat care are birou cu toate dotările și face interviurile în aceeași sală unde ține audiențele directorul penitenciarului.

Există pavilioane vechi care nu mai sunt utilizabile și două pavilioane construite recent. Spațiile de cluburi de pe secții au fost desființate ca urmare a creșterii numărului de persoane private de libertate cazate: 300 persoane private de libertate în aproximativ 12 luni. Clădirea de birouri din spațiul de detenție este considerată nesigură. Există clase de școală.

Față de vizita din 2008 secția de femei care era amplasată într-o clădire veche insalubră și nesigură a fost mutată la parterul corpului principal unde condițiile sunt mai bune.

Față de 2008 nu s-a reglementat problema calității apei.

Spațiul de plimbare pentru secția de Regim de Maximă Siguranță este foarte strâmt și delimitat de garduri de sârmă ceea ce face ca pe timpul verii atmosfera în cușca de plimbare să fie irespirabilă.

Nu există zonă amenajată pentru vizita conjugală.

Din personalul din serviciul de intervenție psihosocială prevăzut pe schemă, respectiv 10 posturi, sunt ocupate 7, unul dintre asistenții sociali fiind în concediu de maternitate. Din personalul din serviciul educativ prevăzut în schemă, respectiv 11 posturi sunt ocupate 6, dintre care 3 agenți de supraveghere sunt detașați din operativ.

Date culese pentru a răspunde la :

Obiectivul specific 1: definirea criteriilor de evaluare ale „conduitei” și „eforturilor pentru reintegrarea socială”

A. Criteriile pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de executare a pedepsei așa cum rezultă răspunsurile membrilor Comisiei de individualizare

Penitenciarul Codlea, membrii Comisiei de individualizare

Criteriile de **evaluare a conduitei** așa cum rezultă din răspunsurile membrilor Comisiei la întrebările

1. „Care sunt criteriile de evaluare a conduitei persoanelor private de libertate pentru trecerea dintr-un regim în altul?”

2. Ce conduită ar trebui să aibă deținutul ne dau o imagine asupra ariei de criterii care sunt folosite cu cea mai mare frecvență de membrii comisiei?

sunt:

Participarea la programe și activități socio-educative, modul de participare, de implicare și atitudinea,
 Comportamentul și conduita,
 Sancțiuni disciplinare,
 Sa nu aibă rapoarte de incident neridicate,
 Recompense,
 Dacă e folosit la activități productive și modul de implicare în rezolvarea sarcinilor, Modificările din situația juridică,
 Modul de relaționare cu personalul penitenciarului și cu persoanele private de libertate,
 Durata pedepsei,
 Cât mai are de executat până la comisia de executare,

Frecvențele cu care apar aceste criterii de evaluare ale conduitei sunt:

Participarea la programe/activități educative – 6 din 6 membri ai comisiei;
 Sancțiunile – 5 din 6 membri ai comisiei;
 Comportamentul/conduita (sunt asociate în răspunsuri) - 3 din 6 membri ai comisiei;
 Participarea la muncă – 3 din 6 membri ai Comisiei;
 Recompensele – 2 din 6 membri ai Comisiei;
 Comportamentul față de cadre – 2 din 6 membri ai Comisiei;

Facem observația că criteriile „Durata pedepsei” și „cât mai are de executat” nu sunt criterii de evaluare a conduitei, ci criterii prevăzute de legislație pentru evaluarea oportunității modificării regimului de executare a pedepsei. De asemenea, conduita este evaluată prin criteriul conduită sau comportament, este un răspuns irelevant.

Răspunsurile la primele două întrebări ne indică criteriile cunoscute. Pentru a evidenția dacă și celelalte criterii prevăzute de lege sunt recunoscute, am pus întrebări privind celelalte criterii:

„dacă folosiți/vă sunt utile următoarele criterii”:	
durata pedepsei	este util - 3 nu are utilitate – 3
conduita PPL în perioadele de detenție anterioare	este util – 3 nu are utilitate – 3
gradul de risc	are utilitate – 6 nu are utilitate – 0
disponibilitatea de a presta muncă și cursuri de calificare	are utilitate – 6 nu are utilitate - 0
starea de sănătate	are utilitate – 4 nu are utilitate – 2
tipul infracțiunilor comise anterior	este folosit – 5 nu este folosit - 1
comiterea unor acte care atentează la viața sau integritatea persoanei sau a bunurilor instituției sau ale persoanelor	este folosit – 6 nu este folosit – 0
comiterea unor acte care atentează la	este folosit – 5

libertatea sexuală a persoanei	nu este folosit – 1 , nu știe să fi fost situații pînă acum
apartenența la grupuri infracționale organizate	este folosit – 6 cu o singură precizare că uneori este greu de probat nu este folosit – 0
participarea activă la revolte, răzvrățiri, agresiuni fizice	este folosit – 6 nu este folosit – 0
amenințări cu violențe fizice și șantajul	este folosit – 6 nu este folosit – 0
cereri insistente și presiuni asupra personalului pentru obținerea de drepturi	este folosit – 2 nu este folosit – 4
comiterea unor abateri disciplinare în mod repetat	este folosit – 6 nu este folosit – 0
introducerea și deținerea de obiecte interzise în spațiul de deținere	este folosit – 6 nu este folosit – 0
dacă face frecvent cereri justificate și nejustificate	este folosit – 1 nu este folosit – 5
dacă este vizitat	este folosit – 5 nu este folosit – 1
dacă este parte în mai multe procese aflate pe rol	este folosit – 2 nu este folosit – 2 alte răspunsuri în sensul că este folosit, dar condiționat – 2
dacă iese frecvent la medic	este folosit – 0 nu este folosit – 6
participare la muncă	este folosit – 6 nu este folosit – 0
participare la programul de școală	este folosit – 6 nu este folosit – 0
participarea la programe culturale: spectacole, frecventarea bibliotecii, cercuri de pictură, literatură, teatru,	este folosit – 6 nu este folosit – 0
participarea la programe de educație (dezvoltare de abilități pro-sociale) sau de modificare a comportamentului violent	este folosit – 6 nu este folosit – 0
responsabilități: în programe, în activitățile zilnice (de ex.: șef de cameră, responsabil program sportiv)	este folosit – 6 nu este folosit – 0
sancțiunile primite	este folosit – 6 nu este folosit – 0
sancțiunile primite și ridicate prin recompense	este folosit – 4 nu este folosit – 2

Pe baza acestor rezultate putem spune că următoarele criterii sunt folosite în **unanimitate**:

Participarea la programe/activități educative

Participare la muncă

Participare la programul de școală – la întrebarea generală nu este menționat, dar la întrebarea directă este menționat

Responsabilități: în programe, în activitățile zilnice (de ex.: șef de cameră, responsabil program sportiv)

Disponibilitatea de a presta muncă și cursuri de calificare

Sancțiunile primite

Gradul de risc

Comiterea unor acte care atentează la viața sau integritatea persoanei sau a bunurilor instituției sau ale persoanelor

Apartenența la grupuri infracționale organizate

Participarea activă la revolte, răzvrățiri, agresiuni fizice

Amenințări cu violențe fizice și șantajul

Comiterea unor abateri disciplinare în mod repetat

Introducerea și deținerea de obiecte interzise în spațiul de deținere

Subliniem un aspect: în Raportul de monitorizare realizat în 2008 de același grup de organizații am evidențiat faptul că un posibil indicator al evoluției PPL către un comportament mai puțin antisocial este raportul de pedepsire RIDICAT. În Decizia 572/2009 acest indicator este introdus explicit. Din actuala monitorizare reiese că acest indicator este doar recunoscut de membri Comisiei, și că nu este folosit de către toți membrii Comisiei.

Am evidențiat criteriile indicate în unanimitate deoarece, în Rapoartele de evaluare periodice ale Comisiei de individualizare a pedepselor nu apare nici o precizare dacă hotărârile se iau cu majoritate sau unanimitate și nici nu se descrie procesul de discutare și principiile după care unele criterii prevalează. Considerăm că este sigur să afirmăm că, odată ce un criteriu este indicat de toți membrii Comisiei, acest criteriu este cu siguranță folosit.

Din răspunsurile membrilor Comisiei am separat și criteriile nemăsurabile.

Criterii nemăsurabile:

Implicarea activă

Modul de participare

Insistența

Participare constant pozitivă

Criteriile de **evaluare a eforturilor serioase pentru reintegrarea socială** așa cum rezultă din răspunsurile membrilor Comisiei sunt:

Să solicite/să ceară/să dorească să participe la programe și muncă – 5 din 6

Să respecte ROI – 3 din 6

Să mențină legătura/să aibă o bună relaționare cu familia – 2 din 6

Interesul pentru activitățile culturale, educaționale sau muncă – 1 din 6

Să participe constant – 1 din 6

Să participe la activități lucrative – 1 din 6

Să participe la programul de pregătire pentru liberare – 1 din 6

Să respecte munca altora – 1 din 6

Să respecte dispozițiile primite de conducerea penitenciarului – 1 din 6

Remarcăm faptul că, referitor la acest criteriu, nu există unanimitate. Între aceste criterii avem criteriul măsurabil „numărul de participări”. Un criteriu care s-ar putea să fie specific penitenciarului Codlea este „numărul de cereri de participare la activități educative, culturale sau muncă”. Explicația pe care am obținut-o noi este aceea că, datorită faptului că din lipsă de personal nu se pot satisface solicitările de

ieșire la programe de educație, culturale, sau la muncă, se ia în considerare și faptul de a face cerere de participare.

Penitenciarul Galați, membrii Comisiei de individualizare

Au fost intervievați 3 dintre cei 5 membri ai comisiei de stabilire a regimului de detenție de la Penitenciarul Galați.

Răspunsurile la întrebările:

1. Care sunt criteriile de evaluare a conduitei persoanelor private de libertate pentru trecerea dintr-un regim în altul?
2. Ce conduită ar trebui să o aibă deținutul pentru a se considera că merită să treacă la un regim mai puțin restrictiv?
3. Care este conduita care duce la trecerea dintr-un regim mai deschis într-un regim mai restrictiv (exemple)?
4. Care sunt criteriile de evaluare a „eforturilor serioase pentru reintegrare socială” depuse de persoana privată de libertate pentru a se considera că merită să treacă la un regim mai puțin restrictiv?
5. Ce ar trebui să facă deținutul pentru a dovedi că face „eforturi serioase pentru integrarea socială”?

ne dau o imagine asupra criteriilor care sunt folosite cu cea mai mare frecvență de membrii comisiei care au fost intervievați pentru a evalua „buna conduită” și „eforturile serioase pentru reintegrare socială” ale persoanei private de libertate.

	Criterii menționate de lege pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție	Criterii folosite în mod frecvent de Comisie pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție
1	Conduita, inclusiv în perioadele de detenție anterioare	<p>Situația disciplinară: Rapoartele de incident, Abateri disciplinare, Abateri disciplinare finalizate cu sancțiuni, Abateri disciplinare neridicate</p> <p>Fapte / conduite prin care se aduce atingere siguranței penitenciarului, se perturbă programul zilnic sau cele cu implicații penale</p> <p>Încadrarea în ROI penitenciarului</p> <p>Modul de participare la activitățile educative și socio-culturale</p> <p>Atitudinea față de muncă, de activitățile educative și de asistență psihosocială</p> <p>Gradul de risc, Introducerea în categoria deținuților cu GSR</p> <p>Gradul de adaptabilitate la viața instituționalizată</p> <p>Comportamentul avut față de personalul unității cât și față de celelalte persoane private de libertate</p> <p>Gradul de handicap</p> <p>Starea de sănătate</p> <p>Aptitudinea de munca</p> <p>Manifestări dezadaptive, etc.</p>

	Criterii menționate de lege pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție	Criterii folosite în mod frecvent de Comisie pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție
2	Eforturi serioase pentru reintegrarea socială prin participare la activități productive, educative, terapeutice, de consiliere psihologica si asistenta sociala, și culturale	<p>Participarea la muncă, activități educative și de asistență psihosocială: Manifestarea interesului de a participa la activități educative și socio-culturale, Dispoziția de a munci sau de a face cursuri de calificare, Frecvența participărilor la muncă, activități școlare și de asistență psihosocială, Comportamentul avut în timpul participării la activități, Calificativul pe care îl primește la finalul participării la activități, Atitudinea / gradul de implicare față de muncă, Atitudinea / gradul de implicare față de activitățile educative și de asistență psihosocială, Îndeplinirea obiectivelor prevăzute de activitățile educative și de asistență psihosocială</p> <p>Respectarea și implicarea în îndeplinirea planului individualizat de intervenție psihoterapeutică – participarea la programele și activitățile prevăzute în planul individualizat de intervenție psihosocială, îndeplinirea obiectivelor prevăzute de planul individualizat de intervenție psihosocială</p> <p>Comportament civilizată față de colegi și angajați - Să aibă un comportament corespunzător</p> <p>Să manifeste adaptabilitate față de regulile și normele instituționale</p> <p>Menținerea legăturii cu familia</p>
3	Abilitățile necesare includerii în diferite programe de educație și intervenție psihosocială	
4	Disponibilitatea de a presta munca și de a urma cursuri de calificare Are potențial și există consimțământul scris pentru activități în regimul următor mai puțin restrictiv	<p>Dispoziția de a munci sau de a face cursuri de calificare</p> <p>Manifestarea interesului de a participa la activități educative</p>
5	Starea de sănătate	<p>Gradul de handicap</p> <p>Starea de sănătate</p> <p>Aptitudinea de munca</p>
6	Grad de risc	Gradul de risc – Introducerea în categoria deținuților cu GSR
7	Tipul infracțiunilor comise anterior, dacă acestea denotă o personalitate agresivă, violentă, antisocială și prezintă risc pentru siguranța locului de deținere;	

	Criterii menționate de lege pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție	Criterii folosite în mod frecvent de Comisie pentru evaluarea oportunității schimbării regimului de detenție
8	Comiterea unor acte care atentează la viața sau integritatea persoanelor, la libertatea sexuală sau la proprietate, în moduri sau forme violente;	Comiterea unor abateri disciplinare, Fapte/ conduite prin care se aduce atingere siguranței penitenciarului, se perturbă programul zilnic sau cele cu implicații penale
9	Apartenența la grupuri infracționale organizate sau la organizații teroriste;	
10	Participarea activă la revolte, răzvrătiri, agresiuni fizice, amenințări sau alte manifestări violente;	
11	Comiterea unor abateri disciplinare grave sau în mod repetat;	Comiterea unor abateri disciplinare, Fapte/ conduite prin care se aduce atingere siguranței penitenciarului, se perturbă programul zilnic sau cele cu implicații penale
12	Introducerea sau deținerea de arme sau materiale explozive în locul de deținere, precum și deținerea de droguri, substanțe toxice, periculoase sau alte obiecte interzise	
13	Perioada de timp executată	
14	Sancțiuni	Abateri disciplinare finalizate cu sancțiuni și rapoarte de incident, Sancțiuni neridicate prin rapoarte de ridicare a măsurilor disciplinare
15	Recompense	Situația disciplinară
16	Pentru regim deschis o condiție este să aibă mijloacele materiale pentru a-și susține desfășurarea activităților în comunitate (ex.: bani de transport)	

Constatăm din tabelul de mai sus că nu toate criteriile prevăzute de lege sunt menționate de membrii comisiei la întrebările din cadrul interviului.

Răspunsurile la întrebarea:

6. În ce măsură sunt importante următoarele criterii în evaluarea **conduitei** persoanei private de libertate în vederea trecerii la un regim mai puțin restrictiv?
 - a. durata pedepsei privative de libertate;
 - b. conduita persoanei condamnate pe o perioadă mai mare decât ultimele 6 luni, respectiv pe tot parcursul detenției și în perioadele de detenție anterioare
 - c. gradul de risc pentru siguranța locului de deținere, pentru celelalte persoane private de libertate și pentru personal;

- d. disponibilitatea de a presta munca si de a urma cursuri de calificare;
- e. starea de sănătate.
- f. tipul infracțiunilor comise anterior
- g. comiterea unor acte care atentează la viața sau integritatea persoanei sau a bunurilor instituției sau ale persoanelor
- h. comiterea unor acte care atentează la libertatea sexuală a persoanei
- i. apartenența la grupuri infracționale organizate
- j. participarea activă la revolte, răzvrătiri, agresiuni fizice
- k. amenințări cu violențele fizice sau cu șantajul
- l. cereri insistente și presiuni asupra personalului pentru obținerea de drepturi
- m. comiterea unor abateri disciplinare grave în mod repetat
- n. introducerea și deținerea de obiecte interzise în spațiul de detenție
- o. dacă este vizitat
- p. Dacă este parte în multe procese aflate pe rol
- q. Dacă iese frecvent la medic
- r. rapoartele de pedepsire/sanctiunile
- s. se mai ține cont de rapoartele de pedepsire dacă eu fost ridicate cu rapoarte de recompensă
- t. responsabilități: în programe, în activitățile zilnice (de ex.: șef de cameră, responsabil program sportiv)

ne indică măsura în care membrii comisiei care au fost intervievați consideră că respectivele criterii sunt importante în evaluarea oportunității trecerii persoanei private de libertate într-un regim de detenție mai puțin restrictiv.

În ce măsură se ține seama la evaluarea persoanei private de libertate de către Comisie de următorul set de criterii

Analiza rezultatelor

Analizând rezultatele obținute observăm următoarele:

- Nu toți membri Comisiei răspund identic la întrebarea „care sunt criteriile”

Criteriile enunțate de membrii Comisiei sunt într-un procent mai mare măsurabile, coincid într-un procent mai mare și sunt mai numeroase atunci când se referă la „conduită” și sunt într-un procent mai mic măsurabile și sunt mai puțin numeroase când se referă la „eforturile serioase pentru reintegrarea socială”.

- Nu toate criteriile din lege se regăsesc în răspunsurile date de membrii Comisiei
- Nu toți membri Comisiei sunt de acord că este folosit criteriul „dacă este parte în multe procese aflate pe rol”, deși în Raportul de evaluare al Comisiei se află un punct separat dedicat acestui criteriu, punct la care se menționează „procesele **civile sau penale** aflate pe rol”
- O parte dintre membrii Comisie sunt de acord că se folosesc criteriile: „Dacă iese frecvent la medic” și „dacă face frecvente cereri și presiuni asupra personalului pentru obținerea de drepturi”

Aceste două criterii nu există în legislație.

Date culese pentru a răspunde la

Obiectivul specific 2: definirea modului de implementare a criteriilor pe baza răspunsurilor și a observării directe

Pentru a realiza o definiție am realizat următoarele:

- Am făcut analiza Raportului Comisiei de individualizare a pedepselor
- Am făcut analiza comparativă a rapoartelor Comisiei de individualizare existente în dosarele de penitenciar consultate, comparând rapoartele succesive ale fiecărui caz analizat din perioada 2008 – 2010

Din compararea itemilor conținuți de Raportul Comisiei de individualizare cu lista de criterii din legislație reprodusă la începutul acestui material am constatat că doar 6 criterii din cele 11 din legislație sunt acoperite de instrument de evaluare al ANP. **5 itemi din cadrul legislativ nu pot fi evaluați cu ajutorul Raportului:**

- eforturile serioase pentru reintegrarea socială
- abilitățile necesare includerii în diferite programe de educație și intervenție psihosocială
- disponibilitatea de a presta munca și de a urma cursuri de calificare
- participarea cu regularitate la cel puțin una dintre activitățile productive, educative, culturale
- are potențial și există consimțământul scris pentru activități în regimul următor mai puțin restrictiv

Criteriul „tipul infracțiunilor comise anterior” care apare în Raport este un criteriu de evaluare a gradului de risc. În Raport apar și criteriul „grad de risc” la un alt punct. Deci, criteriul „tipul infracțiunii comise anterior” (corespunzător itemului din raport: cazier judiciar) se ia în considerare de două ori. Această dublare face să crească ponderea criteriului „grad de risc” în evaluarea persoanei private de libertate. Observația noastră este că aceasta o distorsionare, deoarece criteriul „grad de risc” a fost introdus explicit de Regulamentul de aplicare a Legii 275 și nu este prevăzut de Lege. Prin dublare capătă o pondere mult mai mare în procesul de evaluare decât cea care este previzibilă din lege: gradul de risc este doar o parte a conduitei, care este 50% din evaluare, cealaltă 50% trebuie să fie centrată pe „eforturile serioase pentru reintegrare socială”.

Un semn de întrebare care se ridică vis-a-vis de aceste criterii care nu pot fi evaluate prin Raport, și anume: cum se face evaluarea lor, de vreme ce criteriile sunt indicate ca fiind folosite de membrii Comisiei.

De asemenea am constatat că criteriul existent explicit în textul legii „eforturi serioase pentru reintegrarea socială” nu apare **DELOC** în Raport. Ceea ce înseamnă că procedura de implementare privează persoanele private de libertate de 50% din șansa pe care le-o oferă legea. Totodată, de vreme ce „eforturile serioase pentru reintegrare” nu sunt măsurate, implicit nu sunt relevante, implicit, prin acest sistem de evaluare nu facilitează reducerea recidivei și reintegrarea în societate.

Din analiza rapoartelor Comisiei de individualizare, serii de rapoarte din perioada 2008 – 2010 ale acelorași persoane private de libertate, am observat următoarele:

- informațiile la aceiași itemi sunt diferite de la un raport la altul, la un interval de 6 luni, în situația în care diferențele nu se explică logic prin evoluția persoanei analizate.
 - Ex: starea de angajare la momentul arestării: în primul raport în momentul arestării persoana se spune că lucra în agricultură, peste 6 luni se spune că lucra ca tâmplar, peste 6 luni se spune că era fără ocupație la data arestării și peste alte 6 luni se spune din nou că era agricultor la data arestării. Un alt exemplu este la itemul: starea de sănătate, unde avem la primul raport din perioada analizată boli cronice, apoi la următoarele 3 rapoarte nu se precizează nimic la starea de sănătate.
 - Ex: comportamentul și personalitatea deținutului: în primul raport din perioada evaluată se spune: „oscilant, relativ adaptat normelor instituționale”, după 6 luni se spune: „nu a participat la activități productive”, după alte 6 luni „comportament impulsiv, personalitate imatură” și în cel mai recent raport se spune: „în prezent comportament corespunzător, adaptat normelor”
- Informațiile de la puncte diferite din același raport se contrazic. Ex: în primul raport din perioada analizată la un punct se spune că „are relații pozitive cu ceilalți ppl, nu are probleme cu personalul”, fiind „din categoria persoanelor de grad sporit de risc”. Peste 6 luni se spune că „a avut relații conflictuale cu alți ppl, a creat probleme personalului”, dar se spune că a fost declassificat din categoria de grad sporit de risc tocmai în perioada evaluată.

O altă problemă, menționată de data asta de către persoanele private de libertate este că diferențele care apar, logice sau nu, nu sunt explicate celor în cauză pentru ca ei să poată lua măsuri pentru a atinge obiectivul pe care și l-ai propus.

De asemenea am găsit într-un caz o greșeală de transcriere dintr-un raport în următorul, a datei de începere a executării pedepsei. Dacă această greșeală se perpetuează, atunci persoana în cauză se va alege cu un plus de 5 ani de pedeapsă. Dacă această greșeală nu are nici o importanță, întrebăm ANP ce rost mai are transcrierea datei de începere a executării pedepsei în motivarea deciziei Comisiei de individualizare.

Nu am putut stabili care este algoritmul de evaluare. Nu este clar cum se interpretează numărul, frecvența și gravitatea rapoartelor de pedepsire. De asemenea nu este clar dacă și cât se ia în considerare faptul că persoana evaluată a avut recompense prin care și-a anulat (ridicat) rapoartele de pedepsire. Persoanele private de libertate cu care am stat de vorbă ne-au dat diverse reguli, dar aceste alcătuiesc aproape un FOLCLOR. Nu se regăsesc nici în răspunsurile membrilor Comisiei, nici în criteriile din legislație și nici în rapoartele analizate.

Date culese pentru a răspunde la

Obiectivul specific 3: gradul de cunoaștere a criteriilor de către persoanele private de libertate

Penitenciarul Codlea

Criteriile de **evaluare a conduitei** așa cum rezultă din răspunsurile persoanelor private de libertate sunt:

- comportament frumos cu cadrele, să fim cumiți;
- participare la activități socio-educative; la cursuri de calificare;
- sa nu aibă rapoarte de incident;
- să nu faci probleme;
- să respecti regulamentul;
- să ieșim la muncă,
- PEDEAPSA,
- să ies la școală,
- cadrele să nu te știe violent,
- fapta

Alte răspunsuri

- Cheful, simpatia celor din penitenciar
- Sa nu te bați si sa nu faci pe șmecherul
- Legea nu se aplică în nici un fel: dacă întrebi de ce nu ți se schimbă regimul spun: n-ai ieșit la activități, când ceri să ieși ți se spune că nu au personal; atunci participi la concurs (am impresia că pentru concurs nu trebuie să ieși, citești o hârtie în cameră și, probabil sunt scoși o dată participanții să scrie ce au învățat); în 10 ani am fost la programe de 2 – 3 luni cu psihologul, la educație pentru familie, psihologul își face meseria, dar directorul nu-și face meseria; trebuie să fii sfânt și tot nu se poate pentru că ai pedeapsă mare; trebuie să ai învoire dar nu-ți dă învoire;

Am grupat răspunsurile și le-am comparat cu cele primite de la membrii Comisiei

Criteriu	Răspunsuri membri Comisie	Răspunsuri PPL	Frecvență membri Comisie	Frecvență PPL
Participarea la programe/activități educative	6 din 6	4 din 14	100%	28%
Sancțiunile	5 din 6	3 din 14	83%	21%
Comportamentul/conduita	3 din 6	8 din 14	50%	57%
Participarea la muncă	3 din 6	5 din 14	50%	35%
Recompensele	2 din 6	0 din 14	33%	-
Comportamentul față de cadre	2 din 6	4 din 14	33%	28%
Participarea la școală	0 din 6	3 din 14	-	21%
Respectarea regulamentului	0 din 6	4 din 14	-	28%

Criteriile de **evaluare a eforturilor serioase pentru reintegrare** așa cum rezultă din răspunsurile persoanelor private de libertate sunt:

Participarea la muncă – 4 din 10
Participarea la programe – 4 din 10
Rapoarte de incident, adică să nu ai – 2 din 10
Rapoarte de pedepsire ridicate – 1 din 10
4 non-răspunsuri
Nu știu – 3 din 10

Am întrebat persoanele private de libertate de asemenea ce înseamnă **eforturi serioase pentru reintegrare**. Răspunsurile au fost:

Să participe la programe - 7 din 13
Să participe la muncă – 7 din 13
Să ai contact cu familia – 1 din 13
„Nu-ți explică nimeni niciodată”
„Să învețe cum să se poarte ca să nu mai faci infracțiuni”
„Să-ți dai silința să dovedești că te-ai reabilitat”/”Să-ți dai silința pentru a te integra”
„Să faci ce trebuie ca să te schimbi”
1 non-răspuns

Compararea răspunsurilor ne duce la concluzia că criteriile de evaluare a oportunității modificării regimului de executare a pedepsei sunt foarte puțin cunoscute de persoanele private de libertate. Am întrebat cum află/au aflat ce trebuie să facă pentru a trece la un regim mai deschis. Răspunsurile au fost:

Ni se dau regulamentele și legile în carantină – 5
Nu ni le spune nimeni – 5

De la cadrele de pe secție - 4
De la cadrele care se ocupă cu activități socio-educative - 3
De la ceilalți deținuți – 2
2 non-răspuns

Penitenciarul Galați

La penitenciarul Galați persoanele private de libertate au răspuns astfel la întrebările

1. Care sunt criteriile de evaluare a conduitei persoanelor private de libertate pentru trecerea dintr-un regim în altul
2. Ce conduită ar trebui să o aibă deținutul pentru a se considera că merită să treacă la un regim mai deschis

Persoanele private de libertate au răspuns:

Diverse comportamente – 29,
Sancțiuni – 20,
Participarea la programe educaționale și de asistență psihosocială – 14,
Lungimea pedepsei – 9,
Relația cu personalul penitenciar – 9,
Recompense – 9
Relația cu celelalte persoane private de libertate – 8,
„Să fim cuminiți” – 7,
Respectarea regulilor penitenciarului - 5
Frația din pedeapsă rămasă de executat - 4
Deținerea de obiecte interzise - 4
Fapta - 3

Remarcăm faptul că la acest penitenciar sancțiunile sunt pe primul loc, ceea ce are o corespondență cu răspunsurile de la Codlea, unde „comportamentul cu cadrele” este pe primul loc.

Întrebarea 4: Ce înseamnă „eforturi serioase pentru reintegrare socială”

Să participi la muncă, programe: 11
Non-răspuns: 3
Să înveți ce să faci ca să nu mai cazi la pușcărie: 3
Să respecti regulile: 2
Să fii căutat: 2
Recompense: 1
Să nu ai rapoarte: 1
Să ai vizite intime: 1
Comportament respectuos cu cadrele și deținuții: 1
Un comportament bun: 1
Să fim cuminiți: 1
Să îți schimbi comportamentul agresiv : 1
Să nu răspund când sunt provocat : 1
Să respecti programul : 1
Să ascuți de cadre: 1
Nu înțeleg: 1
Chiar dacă vrei să faci eforturi, nu ai unde: 1

Alte răspunsuri :

Dar pentru asta, ar trebui sa te evalueze, periodic, sa vadă daca te-ai schimbat, nu sa porți după tine tot timpul rapoartele pe care ti le-ai făcut când erai bididiu, știți cum e, copiii sunt obraznici se bat mereu si fac probleme pentru ca nu judecă, nu au minte, nu realizează ce se poate întâmpla daca nu își caută de treaba, in plus, asta e caracteristic pentru copii, se leagă unul de altul fără nici un motiv, numai ca sa dovedească care este mai șmecher si asta ii costă. Ar trebui sa îl evalueze psihologul, sa vadă daca s-a schimbat. Dar lui nu i s-a dat nici o șansă, sau foarte greu...

Întrebările 5 și 6:

Care sunt criteriile de evaluare a „eforturilor serioase pentru reintegrare socială” depuse de persoana privată de libertate pentru a se considera că merită să treacă la un regim mai deschis

Ce ar trebui să facă deținutul pentru a dovedi că face „eforturi serioase pentru integrarea socială”

Participă la activități socio-educative și de muncă : 17

Nu știu : 7

Să nu facem rapoarte : 7

Are o conduită/comportament bun/ă: 5

Non-răspuns : 6

Să ai recompense : 5

Să facă cereri de ieșire la muncă sau la cursuri : 4

Comportament civilizată : 3

Să stăm cuminți : 2

Să ascuți de cadre : 2

Dacă ți-ai scos rapoartele : 1

Să aibă dosarul : 1

Să respecte ROI : 2

Să nu se bată : 2

Să nu jignească : 1

Să nu se taie : 1

Altele:

Cred că de cei care sunt la sistem deschis poți să-ți dai seama cu ceilalți să facă teste să îi vadă cum se comportă dacă îi scoate afară;

Există criterii dar mai depinde și de comisie.

Dacă nu ai unde să faci eforturi....

Întrebarea 8

Cum aflați ce trebuie să facă un deținut ca să ajungă mai repede la un regim mai deschis

Documentele care le sunt puse la dispoziție în camera – 9

De la personalul penitenciarului – 9

De la alți deținuți – 4

De la comisie – 3

Nu au surse de informare – 2

Non-răspunsuri – 2

Analiza răspunsurilor

Răspunsurile persoanelor private de libertate de la Galați sunt similare cu cele de la Codlea. Ele reflectă faptul că respondenții consideră comportamentul cu cadrele ca fiind cel mai important în evaluarea conduitei pentru modificarea regimului. De asemenea coincid rezultatele în legătură cu criteriul considerat cel mai important pentru evaluarea „eforturilor serioase pentru reintegrare”, respectiv participarea la programe.

Nivelul de informare cu privire la lege este asemănător, respectiv scăzut, 57% dintre respondenți la Codlea și 60% dintre respondenți la Galați spun că au cunoștință de lege pe cale instituțională.

Am pus un grup de 5 întrebări despre existența programelor, accesul la programe și părerea persoanelor private de libertate despre eficiența acestora. Concluziile la care am ajuns pe baza rezultatele obținute au fost următoarele:

- La penitenciarul Codlea 86% dintre respondenți știu de programe, la penitenciarul Galați 68%

- Consideră că programele sunt utile pentru Comisie/recompense 7% dintre respondenți la Codlea și 16 % la Galați
- Consideră că programele sunt utile pentru reabilitare/peu ei/peu schimbare 64% dintre respondenți la Codlea și 47 % la Galați
- Au participat efectiv la un program pe care îl pot descrie și consideră că au avut rezultate 29% dintre respondenți la Codlea și 37% la Galați
- Nu au acces la programe un număr 36% dintre respondenți la Codlea și 37% la Galați

Concluziile noastre cu privire la implicarea persoanelor private de libertate în programe sunt:

- persoanele private de libertate răspund bine la programe, de vreme ce un procent atât de mare dintre cei care au răspuns pot descrie programul și rezultatele obținute
- procentul de inaccesibilitate la programe este mare: 42% la Codlea și 54 % la Galați
- persoanele private de libertate consideră în mai mare procent că programele sunt utile pentru ei și schimbarea lor decât numai pentru a obține o recompensă
- eforturile reale ale persoanelor private de libertate sunt, așa cum reiese din analiza rapoartelor Comisiei, într-o foarte mică măsură luate în considerare, respectiv doar dacă primesc un raport de evidențiere pentru participarea la o activitate

Din corelarea răspunsurilor persoanelor private de libertate cu cele ale membrilor Comisiei rezultă:

- persoanele private de libertate nu sunt informate cu privire la criteriile de evaluare
- persoanele private de libertate cunosc criteriile care țin mai mult de pază și regim decât de reeducare, între acestea predomină „să fiu cuminte, să-mi văd de treaba mea”
- slaba definiție a criteriilor „eforturi serioase pentru reintegrare” la nivelul Comisiei se reflectă la nivelul persoanelor private de libertate
- persoanele private de libertate dau exemple de criterii care coincid într-o foarte mică măsură, ceea ce indică faptul că informația nu este unitară, nu vine pe un canal oficial puternic și nu este susținută de practică

Obiectivul specific 4: respectarea drepturilor persoanelor private de libertate

Atitudinea cadrelor față de deținuți

Am înregistrat plângeri de la 7 persoane private de libertate cu privire la:

- atitudinea cadrelor, respectiv lipsa de răspunsuri clare cu privire la condițiile de sancționare și la drepturile la învoire și la vizita la masă,
- atitudinea cadrelor agenți de supraveghere, lipsită de respect, abuzivă – în această privință membrii echipei au înregistrat două incidente pe secția de regim semideschis: modul în care au fost invitate persoanele private de libertate la interviuri a făcut ca aceștia să nu dorească să iasă, respectiv agentul a transmis informația incorect și pe un ton amenințător de față cu Mihaela Săsărman; al doilea incident a fost că o persoană privată de libertate a fost dusă forțat în cameră de la interviul cu Mihai Popescu astfel încât să nu mai poată scrie acordul pentru consultarea dosarului de penitenciar, deși declarase că vrea să-și dea acordul
- faptul că noul director aplică întotdeauna în defavoarea deținuților criteriile de evaluare la trecerea dintr-un regim în altul,
- faptul că sunt prea puține programe și oportunități de ieșire la muncă în condițiile în care li se cere să iasă la muncă și să participe la programe pentru a putea trece la un regim inferior ca grad de securitate.

Am mai observat următoarele:

- Decizia 572/2009 a ANP nu este afișată pe secții și nici nu este pusă în mapa camerei acolo unde ea există
- Prevederile referitoare la separarea și libertatea de mișcare a persoanelor aflate la regim semideschis și deschis nu sunt respectate în totalitate de unitățile penitenciare vizitate
- Șeful de secție este singurul în măsură să facă propuneri pentru recompense, el neținând seama în anumite situații de propunerile făcute de alți colegi.
- recompensă aprobată de comisia de resort a fost anulată de secretarul comisiei pe motiv că în ziua deliberărilor comisiei persoana privată de libertate a fost prinsă cu un obiect interzis – faptă pentru care i s-a aplicat o sancțiune disciplinară.

- faptul că sunt prea puține programe și oportunități de ieșire la muncă în condițiile în care li se cere să iasă la muncă și să participe la programe pentru a putea trece la un regim inferior ca grad de securitate.

Observații despre spații:

La fel ca la raportul din 2008, separația regimurilor nu este respectată:

La regimul semideschis gradul de libertate al deținuților nu este cel prevăzut de lege. Astfel nici până acum ei nu se pot duce din cameră la curtea de plimbare/aer când vor. La secția anexă ușa între secție și curtea de plimbare/ punctul de lucru este închisă.

Reparația capitală nu include amenajarea unor spații corespunzătoare pentru activitățile socio-educative pe secțiile cu regim închis.

La Penitenciarul Galați cluburile existente pe secții au fost desființate și spațiile au fost transformate în camere de deținere. În aceste condiții nu se mai pot desfășura activități socio-educative.

Personalul aflat în concediu de maternitate sau alte întreruperi de lungă durată nu este înlocuit temporar cu altul pentru a se face activitățile planificate.

Deși ni s-a spus că în zona administrativă putem circula neînsoțiți acest lucru nu s-a întâmplat în nici unul dintre penitenciare.

În prima zi a vizitei nu se desfășura nici o activitate educativă. S-au desfășurat cursurile de școală.

Un factor descurajant este, după părerea noastră, situația observată din studiul Rapoartelor de evaluare ale Comisiei, unde se vede că numărul de recompense obținute pentru participarea la programe este un criteriu total lipsit de importanță.

Concluzii

Din ansamblul de criterii pe care le-am extras din legislație, rezultă că oportunitatea modificării regimului de executare se face:

- pe baza celor două criterii din art. 26 din Legea 275/2006, măsurate printr-o serie de itemi relevanți pentru „conduită” și „eforturi serioase pentru reintegrare”,
dar și
- pe baza unor criterii asupra cărora persoana privată de libertate nu are cum să intervină, criterii care au efectul unei etichetări, așa cum sunt: lungimea pedepsei, perioada rămasă de executat până la data la care este eligibil pentru Comisia de liberare condiționată, tipul infracțiunilor anterioare și comportamentul în pedepsele anterioare.
- cadrele nu cunosc criteriile prevăzute de legislația în vigoare
- criteriile cunoscute nu se aplică unitar
- Doar 6 criterii din cele 11 din legislație sunt acoperite de instrumentul de evaluare al ANP - Raportul Comisiei de individualizare, deci 5 itemi din cadrul legislativ nu pot fi evaluați
- Am constatat că criteriul existent explicit în textul legii „eforturi serioase pentru reintegrarea socială” nu apare **DELOC** în Raport ceea ce înseamnă că procedura de implementare privează persoanele private de libertate de 50% din șansa pe care le-o oferă legea
- informațiile la aceiași itemi sunt diferite de la un raport la altul, la un interval de 6 luni, în situația în care diferențele nu se explică logic prin evoluția persoanei analizate
- Informațiile de la puncte diferite din același raport se contrazic
- individualizarea pedepsei este interpretată ca individualizarea criteriilor
- persoanele private de libertate răspund bine la programe, de vreme ce un procent atât de mare dintre cei care au răspuns pot descrie programul și rezultatele obținute
- procentul de inaccesibilitate la programe este mare: 42% la Codlea și 54 % la Galați
- eforturile reale ale persoanelor private de libertate sunt, așa cum reiese din analiza rapoartelor Comisiei, într-o foarte mică măsură luate în considerare, respectiv doar dacă primesc un raport de evidențiere pentru participarea la o activitate
- persoanele private de libertate nu cunosc criteriile de evaluare
- persoanele private de libertate nu sunt informate cu privire la motivele pentru care nu sunt propuse pentru trecerea la un regim cu un grad de siguranță inferior
- Decizia 572/2009 a ANP nu este afișată pe secții și nici nu este pusă în mapa camerei acolo unde ea există
- Prevederile referitoare la separarea și libertatea de mișcare a persoanelor aflate la regim semideschis și deschis nu sunt respectate în totalitate de unitățile penitenciare vizitate
- nu există un sistem de unitar și clar de acordare a recompenselor
- oferta de programe este foarte restrânsă deși criteriul de participare la programe nu s-a modificat
- ofertele pentru muncă sunt restrânse și puține persoane private de libertate pot avea beneficia de pe urma acestei activități
- Spațiile amenajate pentru activități socio-educative sunt insuficiente pentru numărul de persoane private de libertate aflate în unitățile penitenciare
- Personalul socio-educativ nu este nici el suficient pentru a asigura desfășurarea de programe adecvate nevoilor persoanelor private de libertate

Aceste disfuncționalități fac ca persoanele private de libertate să nu poată beneficia legal și corect de dreptul de a avea un program individualizat de desfășurare a pedepsei.

Prin aceasta scopul pedepsei nu mai poate fi atins și este incorect să așteptăm reintegrarea socială de la persoanele private de libertate.